

Yakoboac Kibi

¹ Ni Yakobo Anutu nga Kebu Yesu Kristo yereac wanacngic kecma kibi yomoc ohoma Israe kisic 12 bangeha bangeha singsararang kpema kecdae, wenacngerecna ngenearu faiba hade.

² Negen negensinggoc tosofocna, faitobang nga ebic hania hania fingeengemmeu imoc sasawa wiac sogac sogaigoc, ngeni ifi negembisia.

³ Negen negensingngina faitobannu faigec imocngo meseringunu ngicngac seria anggecde.

⁴ Amma ngeni modzotitia kpac kecma serima uangina hafoangoc mesigecde. Mesima yadiseriyombonggema wiac monggac naric mi obohogecde.

⁵ Anutungo pakeng dedea kpac songogoc kecma ngicngac wiac homac yemmekecde. Imocac nge-neac botucfunac ngic me ngac mongngo negen negentegecak kpedadanggeudeu ye Anutuaru numuma kpesimiu miude. ⁶ Nga ye kpesima numumiude, imohai ine negengyohoha kpac negensinggema numubeso, nocac ngic mong ye negengyohoc anude, ye kondunggac siri isoc, firangngo imoc wangecma kengha anu sicsauc kpekefude.

⁷ Ngicngac ifia yeni, “Kebuarunac wiac mong naric menide,” imoc mi negensibisia. ⁸ Ngicngac ifia yeni ubayohoc amma negen negeng mocgucfu naric mi serima yenanggac sing sasawa negengyohocgocsac anggecde.

⁹ Negen negensinggoc tosonina mong ye mamea kecande, ye yengenaac negenu engena ambeso.

¹⁰ Nga ngic mong dzofinahagoc, ye yengenaac negenu mamea ande, imoc negensibeso. Dzaring dzuriango kpindzing manau tohma moronggema kpac angkecde, ifi isoc ye ifingoc kpac anude. ¹¹ Nga asoac wenac gereango erema kpindzing kpeu imocngo gbanggema dzuria siriha gombunga moronggeu kpac anude. Nga ngic dzofinactoayagocngo wiac meficgeudeac uatoa meande, ye siriha ifi isoc bic moronggema kpac anude.

¹² Ngic mong faitobannu serima namma ebic tofohoude, ye kenehagoc. Nga ngicngac Anutu songo negemmiandae, yeni kekecac ira yemmeudeac deseriec. Ngic mong ye faitobannu heiserima kefude, ye imocnoc meude. ¹³ Kopocsicac faitobang ngic fingeclmu ye yofi mi debeso, “Anutungo faitobannu fainudac.”

Imoc yofiac, wiac manganango Anutu naric mi memaude nga yeng ngic mong kopocsicac faitobannu ifingoc mi faiude, kpac. ¹⁴ Ngic tembuc tembuc yengenaac songongo ngic faitobannu faiyunuande amma yengena songongo ye wangecma ikoc negen negeng negemma faka hania hania meudeac songo meficgeude. ¹⁵ Anu negensongo manganango kpenanggema medac mong meude, ye kpara kopocsic. Nga kopocsicngo hafoa yadiseri amma homec kpenanggema meude.

¹⁶ Songo tosofocna, ngeni ngenaocngoc ikocfu mi wangecemebisia. ¹⁷ Anutu ye kurumeng kperagiac manggac amma yearu kundung mong mi kpeude, kpac. Yearu kperagia feec nga fede nga fekengkefude. Nga yeng wihacnac wiac gom-

bunga nga soronga suenemmeu maude. Ye ubangereha ifi nemmekecde. ¹⁸ Anutu ye songoya nga negen negenaac amma yoac forau yeac nambaracfora fingering kecdimbe. Yeng deu wiac sasawa bangecfu fingeecdarec, imocac buma heihei annideac ifi anec.*

¹⁹ Songo tosofocna, ngeni yofi negenggec, yoac mong degec hau ngeni bic kedzac faibisia. Faima imocac turunga bic mi merembisia me herebu bic mi ambisia. ²⁰ Ngicac herebungo Anutuac kicfu faka dindingac mi heficeude, kpac. ²¹ Imocac amma ngeni faka seuhagoc nga faka mangana ifia homac feder, imoc sasawa meickedachisia. Amma ngeni yumea kecmagec yoac herenginau homec homera, imocac kucngo ubaongangina ebicfunac mesiu komoc kpegecde.

²² Ngeni Anutuac yoac kedzacak nebasac mi negembisia. Ngeni yoara negemma tofohogecde, imocngo ngereeude. Ifi mi anggecdeu ngeni ngenaocngoc ikoc angemegecde. ²³ Ngic mong ye Anutuac yoac engsac negemma imoc mi modarudeu ye ngicngo yengena kicmesuya wikinnu hengande, ifi isoc. ²⁴ Ye ongea engemma kemma imohaingoc yengena siriha dafia, imoc bic nigeckpeude. ²⁵ Anutuac singyoac soronga, imocngo witicfunac yungecnunuude. Nga ngic mongngo imoc hennegeng amma mekecma nigera kpac uaya mekefude, Anutungo yeac ua keneheude.

²⁶ Ngic mong ye yengenaoc yofi negenude, “Ni Anutu eweheimima kecduae,” ifi dema

* **1:18:** Kontucac buma heiandimbe, ifi isoc annideac denemmeec.

enacbibiha mi garenggeudeu yeac eweheihei imocngo sing segeu fora kpac anude. Ye yengena ubaherea ikoc ammiudenoc. ²⁷ Nga Anutu Manggacnina yeac kicfu eweheihei faka kpetiac nga kongaha, imocac siriha yofi, bangectoa bangec yomocac songo ngadehema wonong mi heiemema beging nga ngachodzec ebicfu kecdae, yени yenenggareng ayemmebesonga. Imocngo Anutuac eweheihei gombunga.

2

¹ Tosofocna, Kebunina Yesu Kristo ye kuc nga kibikperagiagoc kecde. Nga ye negensinggedae, ngeni ngic engena mamea sebinginaac sirihau faka ayemmeandae, imoc naric mi ngereede. ² Imoc yofi, ngic mongngo ngeneac kpekpeturannu ring golngo memea amma ngakpi kibia gombunga heima hau naso imohaingoc ngic mong makpekpea wambaya eseia wonongagoc heima haude. ³ Ifi haec ngeni ngic wamba kibia gombunga faidac, ye hemma yeac degecde, “Ogo, ge yei hama tatac gombungau tacna.” Ifi dema ngic makpekpea yeac ine yofi degecde, “Ge edimoc kemma nanna.” me “Ge haninau parannu matacna.” ⁴ Ifi anggecdeu ngeni ngenaocngoc siricngina hentegecma sing manganau ngicngac ogofockngina isingyunugecde nga imocngo mi ngereede.

⁵ Songo tosifocna, ngeni kedzac kpema negenggec, ngicngac bangectoa bangec yomohai makpekpea kecdae, yени negen negensinggoc kuneng anggecde amma eucererenggac mingina amma imocac maridzoming megecde, Anutungo

ifi negemma meisingyunuec. Ngicngac heregoc Anutuac songo negengandae, imoc yeneac anudeac deyemmeec. ⁶ Amma ngeni ine ngicngac makpekpea game meficgeyemmeandae. Nga ngic finactoanginagoc yenennoc memanganengunuma yoacfу faingunuandae. Nga ngeni yenisac eweheihei ayemmeandae, imoc mi ngereede. Makpekpea yeni faka ifia mong mi angemmeandae. ⁷ Yesuac kpara gombunga warac witinginau enec nga dzofinactoanginagoc yenennoc kpac imoc demanganeandae.

⁸ Anu dedeseriyoac mitikibiu yofi oho ohoya fede,

“Ge geangga anggengande, siriha imocngoc gegoc wegena kecdae, yeni heresongogoc hoangyunubesena.” (*Sesememe 19:18*)

Ngeni eucererenggac yoac imoc foracngoc modacgecdeu faka gombunga anggecde. ⁹ Nga ngeni ngic engena mamea sebinginaac siricfu ayemmeandaeu kopocsic meficgegecde. Nga dedeseriyoacngo manganangina dekperagima singyoac kpekpe, ifi dengemmeude. ¹⁰ Imoc yofiac, ngic mong ye dedeseriyoac hoanggema nadunga sasawa modacdacma nadunga mocgusac kpeudeu, ye nadung sasawa imocac turunga meude. ¹¹ Anutungo yofi deec,

“Ge kaisero mi ambesena.”

amma monggoc yofi,

“Ge ngicngac mi yunuhomebesena.” (*Makekeng 20:13-14; Dedeseri 5:17-18*)

Nga kaisero mi amma ngicngac yunuhomendaeu dedeseriyoac kpekpengic bic annec. ¹² Anutuac

singyoacngo witicfunac yungecnunuude, yeng singyoac imoc modacma fakanina isinggeude. Imocac ngeni ifingoc singyoac imoc yoacnginau nga fakanginau modacbisia. ¹³ Ngic mong ye ngicngac ogofora wosoefacgoc mi ayemmekede, yeac wosoefac faka mong yoacfū mi fingerude. Nga wosoefacgoc kekecngo yoacfū namma firang anude.

¹⁴ Tosofocna, ngic mongngo deude, “Ni negen negensinggoc kecduae.” ifi dema angammemea mi feudeu negen negensinga imocac fora mi meficgeude. Nga negen negensing ifiango ebicfunac naric mi mesiyunuude nga yeni komoc mi kpegecde. ¹⁵ Negen negensinggoc ngic me ngac toso mong ye kekehau noc wambaya heiude nga yakaya wenacsoc neudeac kpedadanggekecmanu ¹⁶ ngeneearunac mongngo yeac deude, “Ge ruagoc kemma nomang ngakpiga heima yaka negebec ambesena.” ye enacngosac ifi dema sebiaac wiac obohode, imoc mi miudeu, negen negensinggaac fora mong mi fingerude, kpac. ¹⁷ Nga negen negensingga angammemea kpac feder, imocngo homemea ande.

¹⁸ Nga ngic mongngo deude, “Ge negen negensinggagoc kecnec. Nga ni ine angammemena mekecduae. Negen negensingga angammemea kpac, imoc edzacnuna hemmaguc angammemena edzacguba negen negensinna naric hennade.” ¹⁹ Amma Anutu ye mocgusac kecde, imoc bic negensinggenec, imoc gombunga. Nga asu mangana yeni ifingoc imoc negensinggema kengec amma dzonongngina

fedekedengoc.* ²⁰ Nga geng ine negen negensinggagoc kecma angammemega kpac kecnec, imoc fora mong mi meficgeude, kpac. Ge ngic negen negengga kpac isoc, imocac siriha negenghomebesena. ²¹ Warac nenang bangecnina Abarahang ye medaha Isaka sese dema aratau faiu Anutungo yeac negen negensing angammemeagoc hemma ngic dindingac demiec.

²² Nga yeac negen negensing nga angammeme yeri meficiemema yerahafoengoc ua meoc. Amma angammemeango negen negensinga nanggeu yeri mocgu anoc. ²³ Anu imoc fora ande nga mitikibingo edzacnunuma yofi dede,

“Abarahang ye Anutu negensinggeu Anutungo yeac ngic dindingac demiec.” (*Fingec fingec 15:6*)

Amma yeac yofi degec, “Ye Anutuac ogea.”

²⁴ Anutungo ngic angammemea arennu yeac dindingac deude nga negen negensinggac arenusac kpac, ngeni imoc hundai.

²⁵ Nga Anutungo singtoangac Rahaba angammemeaac amma dindingac demiec. Yeng ngic sueyuruyuruya ama heiymecma sing monnusing sueyuruu woraoc. ²⁶ Sebi ongaasuya kpac, imoc homemea nga siriha ifiangoc negen negensing angammemea kpac, imoc ifingoc homemea.

3

¹ Tosofocna, ngenearunac homacngo kpoukpou anggecdeac mi negensibisia. Anutungo

* **2:19:** Asu mangana yeni eng negensinggedae angammemengina gombunga mong mi fede. Imocac negen negensingngina fora kpac.

yoacfu fainunuudemoc naso imohai kpoukpou hanianina ebiriangoc isingga yoacnina desiude. ² Nenang sasawa naso homac kopocsicfu manunuude. Amma ngic mong ye yengenaac yoac segema kopocsic mi meficgeudeu ye ngic hafoangoc gombunga amma yeng sebia ifingoc garenggeudeac mi obohoude. ³ Anu becosi yeni yoacnina negemma modacgecdeac enacnginau aiengbisic faima sebinginau hafoa kisangyunuandimbe. ⁴ Nga wagetao kondunnu kecdae imoc ifingoc hembesonga. Yeni kunengtoa nga firang seriango meyunuu wage gareng ye wiacbisiha merengfai anu wagetao yeac maria modarude.

⁵ Anu nedzarang ye ifingoc sebininau wiac kapia ande nga sifu yoactoa dema sebinina meenude. Nga negenggec, gerec kapiabisicngo hanahema dzeu ickate kunengtoa faiu dzeande. ⁶ Nedzarannina imoc gerec isoc, imocngonoc sebininaac wiac sasawa feracyunuma manganaac nongea angkecde. Nga hofengo nedzarannina faiu dzeu nedzaranninango sebinina sasawa meu wonong anu kekecnina hafoa imoc faiu dzeude. ⁷ Yangkasi nga neng amma boudzoc nga kondunnu yang hania hania fedacdae, yeni warac nga yaguc yoac kpouyemmemma garengyunuandimbe. ⁸ Nga ngicngo nedzaranga garenggeudeac obohokecde, imoc tacnegenga kpac mangana mekefu marasing manganango yearu wakede. ⁹ Nenang nedzaranninango Kebu Manninaac kenecyoac

deandimbe* nga nedzarannina imocngonoc ngicngac Anutuac siric meyunuyunuya, yени ine sowecyunuandimbe. ¹⁰ Enacbobic imohacnacngoc kenecyoac nga sowecyoac momoc maande. Tosofocna, imoc naric mi ande. ¹¹ Doku kiwa mocgu imohacnacngoc doku sawera nga hodungagoc momoc naric mi maecdé, kpac. ¹² Tosofocna, fig icngo oriwa gbomea naric mi meficgeude nga waing witicfu fig gbomea naric mi fingerude. Siriha ifingoc doku kondunggocngo doku sawera naric mi meficgeude.

¹³ Ngenearunac ngic mongngo negen negentegec nga negen negenga irec ireckea mekecdeu, ye yumea kecma negen negentegecngoc fakaya gombunga edzacngunubeso. ¹⁴ Nga ngeni ubaherenginau keracmangang kuneng amma kichodung negemmanganggoc hoanggedaeu ngenang sebingina meemma ikocgoc kecma yoac foraac yoackpekpe mi ambisia. ¹⁵ Negen negeng ifia imocac hania kurumennunac kpac, imoc ine bangecfunac nga uba eseaunac amma hadehade yeneac ua. ¹⁶ Ngeni ubaherenginau keracmangang amma kichodung tusucfaka feudeu ngeni ifingoc ewekpekpegoc kecma memanganemegecdeac faka hania hania angkecma tohoemema kecgecde. ¹⁷ Negen negentegec wihacnac maande, imocngo hanahema negen negenga kpetiac faima

* **3:9:** Anutungo meficnunuu nenang bangecngicngac nec yumia kecma Anutuac kenecyoac debisina, yoac imoc mitikibiu homac fede nga yeng faka imocac negenu ngereeude. (Fingec fingec 9:26; 14:20; 24:48; Mitiyegec 16:7; 26:12; 103:22 nga goa homac fede.)

monggoc ruae nga faka yumea meficgeude. Imohai ubaseri me ubagori me ikocyaoac mong mi fede nga monde monde mi angande. ¹⁸ Ngicngac ruae kekecac ua meandae, yeni ruae komoha homecgec fora dindingac kekec fingecyemmeude.

4

¹ Ubasebinginau hensongo fede, imocngo igocngunuma botucnginau dzikac meficgeu ewekpekpe angandae. ² Ngeni wiac mebesonga negemma wiac mi mekecdae nga yunukpebuc amma hodzinnu faka mekecma wiac naric mi tigec enude. Amma ngeni gorec gorec nga ewekpekpe angkecdae. Amma ngeni nunumungina kpac kecdaeac wiac gombunga naric mi megecde. ³ Ngeni ine wiac megecdeac numuma yofi negensiandae, “Sebiac hensongou dzofinacnina naric ukunide.” Ifi negemma ngeni sicsauc numuma imocac fora mong mi megecde.

⁴ Ngicngac waemeeme faka angandae, ngeni yofi negembisia, mong ye bangectoa bangec yomocac kekec imocac ogea angande, ye Anutu ngadeheude. Imocac mong ye bangecac kekec ogo ammibeso ande, yeng Anutuac ngaba areng anude. ⁵ Mitikibiu yoac yofi fede, “Ye ongaasu nenang hereu faiu tacde, imocac nenang yeac areng kecnideac homac ammikecde. Ngeni yeac herebu meficgebauac ye mi wabisia.”* Yoac imoc eng oho ohoya mi fede, imoc negembisia. ⁶ Anu

* ^{4:5:} Mitiac negen negengngic yeni imocac yoac yofi nensidae, Yakobo ye mitikibiunac yoac goa yofia isoc kpeturanggema dede. Makekeng 20:5; 34:14; Dzekaraia 8:2

yeng ferahema wosoefac kuneng anemmeude,
imocacnoc mitikibingo yofi dede,

“Anutungo ngic sebiengenggoc kecdae, yeni
kekecngina memaude nga ubasebingina
memama kecdae, yeni wosoefaha
yemmeude.” (*Yoac negen negengagoc 3:34*)

⁷ Imocac ngeni Anutuac yoacac bageau kecma mangana minginaac yoac kpema ngadehegec yeng wangunuude. ⁸ Anu ngeni Anutuac hoannu kenggec yeng ifingoc ngeneac wegenac haude. Manganameme ngic, ngeni maringina dzuacgec nga ngicngac ubayohocgoc kecdae, ngeni ubaherengina dzuacmengere anggec kpetiac anu. ⁹ Ngeni ubamangang nga ubahodung negemma homac kiacbisia amma dzomocgoc kecdae, ngeni meremma kiacgec nga sogac sogaigoc kecdae, ngeni meremma ubaebicgoc ambisia. ¹⁰ Ngeni Kebuac kicfu memaemegec yeng miacngunuude.

¹¹ Tosofocna, ngeni ngenaoengoc mi demanganeemebisia. Mong ye ogea demanganede me fakaya isinggema demanganeudeu ye dedeseriyoac deendema amma memaude. Nga dedeseriyoac isinggema memanadeu imohai dedeseriyoac mi modacnade, kpac. Geng ine dedeseriyoac ising ising ngic annade. ¹² Yoac ising isingngic nga dedeseriyoac oho ohongic imoc mocgungosac amma yennoc naric ebicfunac mesingunu komoc kpegecde me memanganengunu kpac anggecde, ye imocac kuc femide. Nga ge ogoga isinggenadeac kuc mi genggena, kpac.

¹³ “Neni yaguc me wereckenu taong imohai me

taong monnu kemma kifa mocguac manau ihai kecma iwaiac emekpesi amma hiedzonina mong-goc meficgenide.” ngicngac ifi deandae, ngeneac yofi deba negenggec, ¹⁴ Ngeneng wereckenuac siriha nga kekecngina dafi anude, imoc mong mi negendae. Kekecngina imoc hosuc isoc, naso we-genanecsac erema kpac anude. ¹⁵ Ngeneng yofi degec ngereebac, “Kebungo negenu ngereeude isoc nga kecnideu ua imoc me imoc menide.” ¹⁶ Anu ngeni sebiengeng yoac dema sebingina meengandae. Yoac ifia sasawa faka mangana yombong ande. ¹⁷ Imocac negenggec, ngic mong ye angammeme gombunga anudeac negen negengtegec femiu imoc sifu waude, ye kopocsi-hagoc.

5

¹ Ngicngac dzofinactoanginagoc, ngeni negenggec, ebic kunengngo ngenearu fingecma memanganengunuudeac amma ngeni arohoma kiacgec. ² Ngeni iwaingina dzamema kpac anude amma wambangina imoc dzaukpadzadzangngo neu kpac anude. ³ Hufengngo gol nga siriwangina meude nga hufeng imocngo siducedede amma haniangina dekperagiu sebinginau gerec isoc ngonohoude. Ngeni naso wisic wisickeaunoc hiefinacmekpedzuc anggec, imocngo ifi fingecngemmeude. ⁴ Negenggec, ua ngicfocngina yeni semeng uanginaunac fora kpengemmegec ngeni ua bung yemmebeso wagec, imocngo kiackecde. Nga ua ngic yeneac kiacngo ifingoc Kebu Kuctoa mingina yeac kedzacfu bic kemee. ⁵ Ngeni bangecfu kecma sebiac songo modacgec

dzofinacnginango kekecnginau wakeude. Nga Anutungo ngicngac kpebucyunuudeac nasoya wegenemanu ngeni ine ondzonggboc amma kecdaengoc.⁶ Ngeni ngic dindingac yoacfufaima kopocsihagoc dema kpebucgegec nga yeng ngaba mong mi mekefec.

⁷ Tosofocna, imocac ngeni modzotitia kpac tomai kecmagec Kebungo habeso. Nga negenggec, semeng ua minginango semenga homeru kia kpeu yeng semenga bangecfunac yadiudeac modzotitia kpac fora nasoac tomai kefude. ⁸ Nga Kebuac hahanaso bic wegene hadeac amma ngeni ifingoc ubaherengina meserima modzotitia kpac tomai kecbisia. ⁹ Tosofocna, ising isingngic ye nagu ngadeau bic hama nande. Ngeni yoacfufabauac ngenaocngoc gubepakeng mi angemebisia. ¹⁰ Profete warac Kebuac kpacfufa dekecgec, yeneng modzotitia kpac yumea kecma ebic tofohokecgec. Tosofocna, ngeni yeneac siric modacma ifi ambisia. ¹¹ Ngicngac modzotitia kpac kecgec, yeneac negenni kenehagoc anec nga ngeni Hiobeacl yoacfufa bic negenggec. Ye ebicfu serima kefecac amma Kebungo yearu faka gombunga meec. Kebungo ubamangang kuneng nga wosoefactoagoc fakaya anemmeude.

¹² Nga yoacfufa mong yofi, ngeni yoacngina seriudeac wiac mong kpacma mi deseribisia. Ngeni kurumeng me bangec kpacma yoacngina mi deseribisia nga wiac kuneng mong kpacma ifingoc mi deseribisia. Ngeni kecma yoacfufa makpebauac fora imoc fora nga kpac imoc kpac,

ifi debisia.

¹³ Ngeneearunac ngic me ngac mongngo ebic goa fingecmiu ye numubeso nga mongngo sogac sogaigoc kefude, yeng afec afeheyegec heibeso. ¹⁴ Nga ngenearunac mongngo hafei ammiu kpebunggac enara kpacyunu yeneng yeac amma Kebuac kpacfū kerecdokungo nadzicmima numubisia. ¹⁵ Ifi anggec nunumu negen negensinggoc, imocngo hafeigoc yearu ngerec ngeree fingecmiude nga Kebungo meficgema miaru yarude. Nga kopocsihagoc andeu Kebungo kopocsiha wau kpac andarude. ¹⁶ Imocac ngeni ngerec ngeree meficgegecdeac kopocsicngina ngenaoengoc deficemema nunumungo meficemebisia. Ngic mong dindingacngo numuude imocngo wiac kuhagoc amma memefihagoc anude. ¹⁷ Eria ye ngic yombong nenang isocngo kia mi kpeudeac numuu kia mi kpekpe kifa harebec nga noboha anec. ¹⁸ Nga ye monggoc numuu sawaunac kia mau bangecngo semeng monggoc meficgeu fingerec.

¹⁹ Negen negensinggoc tosofocna, ngenearunac ngic mongngo yoac foraac sing segema sicsauc kenudeu mongngo ye dzigeneudeac deu dzi-geneudeu ²⁰ yeng yofi negembeso, ngic tosoya manganaac sinnunac merende, ye ngic yeac ubaongaya homecfunac mesimiukopocsc homac kperaheude.

**Yoac kekehagocac Dzadzahac gboria nga
Mitiyegec
The New Testament and Psalms in the Dedua
Language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Dedua long Niugini**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dedua

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

19b7c48c-f4ce-5007-838d-58f01dc01ecc